

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Съвета за определяне на изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека“

COM(2011) 385 окончателен — 2011/0170 (NLE)

(2012/C 24/27)

Докладчик: г-н Josef ZBOŘIL

На 27 юни 2011 г. Комисията реши, в съответствие с членове 31 и 32 от Договора за Евратом, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за директива на Съвета за определяне на изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека“

COM(2011) 385 окончателен — 2011/0170 (NLE).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 6 октомври 2011 г.

На 475-ата си пленарна сесия, проведена на 26 и 27 октомври 2011 г. (заседание от 27 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 105 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Заключение

1.1.1 Комитетът приветства настоящото предложение, с което се определят основните норми на безопасност за защитата на здравето на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение, свързано с радиоактивните вещества в питейната вода.

1.1.2 ЕИСК одобрява изготвянето на предложението с правно основание глава 3 от Договора за Евратом, с което се цели да се осигури съгласуваност на подхода с изискванията за наблюдение на околната среда в съответствие с този договор и с основните норми на безопасност за радиационна защита.

1.1.3 В предложението се определят стандарти за качество и изисквания за мониторинг в стандартни условия. Ситуациите на радиологична опасност и произтичащото от тях замърсяване на питейната вода от изкуствени радиационни източници се разглеждат от отделен регламент за извънредните ситуации ⁽¹⁾.

1.1.4 Комитетът отбелязва, че Препоръка 2001/928/Евратом на Комисията ⁽²⁾ от 20 декември 2001 г. за защитата на обществеността срещу излагане на въздействието на радон от снабдяването с питейна вода разглежда радиологичното качество на питейната вода по отношение на радона и дългоживеещите продукти от разпада на радона.

1.2 Препоръки

1.2.1 Комитетът изразява съгласие, че радонът и продуктите от разпада на радона следва да бъдат включени в обхвата на предложената директива, независимо от съществуващата Препоръка 2001/928/Евратом.

1.2.2 Въпреки това ЕИСК препоръчва дългоживеещите радионуклиди полоний (Po-210) и олово (Pb-210) да бъдат включени в определението за обща индикативна доза (ОИД).

1.2.3 ЕИСК отбелязва, че в предложената директива се отчита химичната токсичност на урана – Приложение 3, параграф 3 „Характеристики на работата и методи за анализ“. Комитетът препоръчва също така в Директива 98/83/ЕО на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека, да се включи разпоредба относно токсикологичните проверки на подпочвените води, предназначени за снабдяване с питейна вода, в изложени на облъчване райони, в които има по-високи нива на съдържащи уран вещества.

1.2.4 ЕИСК отбелязва, че параметърните стойности за тритий, описани в Приложение I от предложената директива, са сто пъти по-ниски от тези в Насоките за качеството на питейната вода, издадени от Световната здравна организация (Женева, 3-то издание, 2008 г.). Въпреки че една прекалено ниска параметърна стойност на тритий не води до неоправдани ограничения към настоящия момент и може да бъде полезна като показател за други проблеми, тя следва да бъде преразгледана с оглед на бъдещите технологии.

1.2.5 Комитетът оценява изключително задълбочената работа по предложението, извършена от всички участващи органи, и препоръчва неговото приемане във възможно най-кратки срокове.

2. Контекст

2.1 Водата е една от най-изчерпателно регулираните области на законодателството на Общността за околната среда. Само много малък процент от системите за питейна вода са разположени в области, в които има потенциални източници на изкуствено радиоактивно замърсяване от съоръжения за използване, производство или депониране на радиоактивни вещества.

⁽¹⁾ Регламент (Евратом) № 3954/87 на Съвета.

⁽²⁾ Препоръка на Комисията от 20 декември 2001 г. за защитата на обществеността срещу излагане на въздействието на радон от снабдяването с питейна вода (2001/928/Евратом).

2.2 Изисква се широкомащабен мониторинг на системите за водоснабдяване, които са уязвими за този вид замърсяване, за да се гарантира, че питейната вода от тях е безопасна. Въпреки това в Европа съществуват много региони, в които наличието на естествени радиоактивни вещества предизвиква загриженост.

2.3 Техническите изисквания на равнище ЕС за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества в питейната вода са финализирани преди повече от пет години, след процес на консултации с участието на експертната група по член 31 от Договора за Евратом, на Комитета, създаден съгласно Директивата за питейната вода, и на Комитета от представители на държавите-членки, създаден съгласно членове 35 и 36 от Договора за Евратом. Досега не бяха приложени изискванията за мониторинг на тритий и обща индикативна доза съгласно Директива 98/83/ЕО на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека, в очакване на приемането на изменения на Приложение II („Контрол“) и Приложение III („Спецификации за изследване на параметрите“).

2.4 Изискванията за мониторинг на нивата на радиоактивност с основание са включени в специално законодателство съгласно Договора за Евратом с цел запазване на еднородността, съгласуваността и пълнотата на законодателството за радиационна защита на равнището на Общността.

2.5 По тези причини Комисията представи предложение, в което се определят изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивните вещества във водата, предназначена за консумация от човека, въз основа на член 31 от Договора за Евратом.

2.6 След тяхното приемане разпоредбите на предложената директива съгласно Договора за Евратом ще заменят тези на Директива 98/83/ЕО по отношение на радиоактивните вещества в питейната вода.

2.7 Ръководните принципи на предложената директива са, както следва:

2.7.1 правно основание: разпоредбите на тази директива са свързани с основните стандарти за опазване на здравето на населението. Следователно, като правно основание е избран Договорът за Евратом и по-специално членове 31 и 32 от него.

2.7.2 принцип на субсидиарност: тъй като съгласно дял II, глава III от Договора за Евратом Общността разполага с изключителни законодателни правомощия, предложението не е предмет на принципа на субсидиарност.

2.7.3 принцип на пропорционалност: предложението е съобразено с принципа на пропорционалност, тъй като определя минимални хармонизирани стандарти за мониторинг на тритий и обща индикативна доза и адаптира изискванията на Директива 98/83/ЕО, свързани с радиоактивността, към последните научни и технически постижения.

2.7.4 Избор на инструменти:

— докато Общността е отговорна за установяването на единни правила в областта на радиационната защита, държавите-членки са тези, които трябва да транспонират в националното си законодателство тези правила и да ги прилагат;

— следователно директивата е най-подходяща като вариант за създаване на общ подход за определянето на хармонизирани изисквания относно параметрите за радиоактивност и за следене на качеството на водата, предназначена за консумация от човека.

3. Бележки

3.1 Комитетът приветства това целенасочено и последователно предложение, с което ясно и изрично се определят основните норми на безопасност за защитата на здравето на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение, свързано с радиоактивните вещества в питейната вода. То дава сигурност по отношение на радиологичното качество на водата, с която се захранват водоразпределителните системи.

3.2 ЕИСК одобрява правното основание за изготвянето на предложението, а именно глава 3 от Договора за Евратом, с което се цели да се осигури съгласуваност на подхода с изискванията за наблюдение на околната среда в съответствие с този договор и с основните норми на безопасност за радиационна защита.

3.3 Предложението е резултат от широки консултации с участието на експерти по радиационна защита. В него се определят стандарти за качество и изисквания за мониторинг в стандартни условия. Ситуациите на радиологична опасност, които водят до замърсяване на питейната вода („течни храни“) от изкуствени радиационни източници, са предмет на отделни разпоредби и процедури за извънредни ситуации⁽³⁾.

3.4 Комитетът отбелязва, че Препоръка 2001/928/Евратом на Комисията от 20 декември 2001 г. за защитата на обществеността срещу излагане на въздействието на радон от снабдяването с питейна вода разглежда радиологичното качество на снабдяването с питейна вода по отношение на радона и дългоживеещите продукти от разпада на радона.

3.5 Комитетът отбелязва, че излагането на въздействието на самия газ радон при снабдяването с вода за битови нужди се дължи най-вече на вдишването на газа, отделян във въздуха в помещенията, и в много по-малка степен на пиенето на вода.

3.6 От друга страна, ЕИСК счита, че дългоживеещите радионуклиди полоний (Po-210) и олово (Pb-210) следва да бъдат включени в определението за обща индикативна доза (ОИД).

⁽³⁾ Регламент (Евратом) № 3954/87 на Съвета.

3.7 ЕИСК отбелязва, че в предложената директива се отчита химичната токсичност на урана – Приложение 3, параграф 3 „Характеристики на работата и методи за анализ“. В изложените на облъчване райони, в чиито геоложки слоеве има по-високи нива на съдържащи уран вещества, следва да се извърши токсикологична проверка на подпочвените води, предназначени за снабдяване с питейна вода. За тази цел следва да се включи разпоредба в Директива 98/83/ЕО на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека, която да отчита временната референтна стойност за урана от 30 µg/l, препоръчана в Насоките на СЗО за качеството на питейната вода ⁽⁴⁾.

3.8 ЕИСК отбелязва, че параметърните стойности за тритий, описани в Приложение I от предложената директива, са сто пъти по-ниски от тези в Насоките за качеството на питейната вода,

издадени от Световната здравна организация (Женева, 3-то издание, 2008 г.). Въпреки че една прекалено ниска параметърна стойност на тритий не води до неоправдани ограничения към настоящия момент и може да бъде полезна като показател за други проблеми, тя следва да бъде преразгледана с оглед на бъдещите технологии.

3.9 ЕИСК отбелязва, че в Приложение II („Мониторинг на радиоактивните вещества“) към предложението за директива, Забележка 2, Комисията дава възможност на държавите-членки да използват „броя на населението в разпределителната зона вместо водното количество“ при определяне на честотата на одитиране на водата за питейни нужди, подавана от разпределителната мрежа. Това обаче не отчита случаите, при които водата от разпределителната мрежа се бутилира, за да бъде пусната на пазара.

Брюксел, 27 октомври 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽⁴⁾ СЗО, Насоки за качеството на питейната вода, четвърто издание 2011 г., глава 12 „Химични информационни справки“.